

SC Telstar

Audit 1-meting februari 2015

Auditteam Voetbal en Veiligheid

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal & Veiligheid

Met dank aan

BVO SC Telstar

Gemeente Velsen

Openbaar Ministerie

Politie Eenheid Noord-West-Nederland

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

E. van der Torre

A. Akgül

© Rotterdam, februari 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Over het Auditteam Voetbal en Veiligheid	4
1.2 De 1-meting	4
1.3 Visie op voetbalveiligheid	5
1.4 Leeswijzer	5
2. Aanbevelingen uit de 0-meting	6
2.1 Conclusie en aanbevelingen	6
2.2 Stappen van de vierhoek	7
3. Actuele situatie	8
3.1 Club en supporters	8
3.2 Infrastructuur	9
3.3 Organisatie en samenwerking	10
4. Conclusie en aanbevelingen	12
4.1 Ontwikkelingen: verbetering of niet?	12
4.2 Aanbevelingen	12
Bijlage: Verantwoording	14

1 Inleiding

1.1 Over het Auditteam voetbal en veiligheid

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid bestaat sinds 2003. De hoofddoelstelling van het Auditteam is om concreet advies en aanbevelingen te geven over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Het Auditteam richt zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO).

In de afgelopen jaren heeft het Auditteam in 0-metingen, samen met de betrokken partijen, de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij bracht het Auditteam in kaart hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Elke 0-meting mondde uit in conclusies en schetste, in de vorm van aandachtspunten of aanbevelingen, een opdracht voor de toekomst.

Nu, circa twee jaar na de 0-meting, acht het Auditteam de tijd rijp voor een 1-meting.

1.2 De 1-meting

De doelstellingen van de 1-metingen zijn:

- Bepalen in hoeverre de aanbevelingen die eerder in de 0-metingen zijn gedaan, zijn doorgevoerd;
- Bepalen in hoeverre de veiligheidsproblematiek verminderd is en of er andere problemen zijn ontstaan;
- Bezien of de vierhoek slimme oplossingen heeft gevonden die voor andere BVO's interessant zijn (veelbelovende praktijken);
- Bezien hoe recente landelijke beleidsveranderingen worden doorgevoerd, zoals het opstellen van een lokaal actieplan Voetbal en Veiligheid.

De 1-metingen verlopen in vier stappen:

- Stap 1: Reflectie van de driehoek en SC Telstar op ontwikkelingen en acties sinds de 0-meting, op uitnodiging van het Auditteam.
- Stap 2: Een wedstrijdbezoek door het Auditteam met speciale aandacht voor de ontwikkelingen zoals benoemd in de reflectie van de leden van de driehoek en SC Telstar, aangevuld met een aantal interviews.
- Stap 3: Bespreking van de bevindingen met de leden van de driehoek en SC Telstar
- Stap 4: Opstelling van eindrapport.

In de bijlage vindt u een overzicht van het wedstrijdbezoek, de respondenten en de geraadpleegde documentatie.

1.3 Visie op voetbalveiligheid

Sinds de ontwikkeling van het Beleidskader Voetbal en Veiligheid (mei 2011) is normalisatie de belangrijkste doelstelling van het voetbalveiligheidsbeleid. De veiligheidspartners, zowel lokaal als nationaal, streven ernaar van het voetbal weer een feest te maken, door enerzijds vertrouwen te geven aan goedwillende supporters en anderzijds hard op te treden tegen ordeverstoorers (high trust, high penalty). In de visie van het Auditteam betekent normaliseren dat de veiligheidspartners veiligheidsbeleid dienen te verbinden aan een meer op service gericht supportersbeleid. Dat vergt het opbouwen van vertrouwen tussen de vier geijkte partners en de supporters-(verenigingen). Relatiebeheer, overleg met supporters en het honoreren van redelijke supporterswensen dienen te worden gecombineerd met streng optreden bij overtreding van gemaakte afspraken.

Vanuit dit perspectief voeren we de 1-metingen uit. In deze 1-metingen hanteert het Auditteam hetzelfde model als in de nulmetingen, waarin voetbalveiligheid een resultante is van drie factoren.

1. De kenmerken van supporters en hun relatie met de club (bijvoorbeeld groepen probleemsupporters en incidenten).
2. De fysieke infrastructuur (bijvoorbeeld de staat van het stadion, het scheiden van supportersstromen, de kwaliteit van de uitvakken, de commandoruimte en de kwaliteit van de camera's).
3. De kwaliteit van de veiligheidsorganisatie van SC Telstar en de partners, het veiligheidsbeleid en de samenwerking tussen de veiligheidspartners.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we een samenvatting van de conclusies en aanbevelingen uit de 0-meting. Ook beschrijven we welke stappen de vierhoek heeft genomen na de 0-meting.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de actuele situatie bij de BVO en beschrijven we welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in de periode sinds de 0-meting. We doen dat aan de hand van de drie factoren van voetbalveiligheid.

In hoofdstuk 4 trekken we de conclusies uit de 1-meting en formuleren we aanbevelingen voor verdere versterking van de veiligheidsaanpak.

2 Aanbevelingen uit de 0-meting bij SC Telstar

2.1 Conclusies en aanbevelingen

Hoofdconclusies

1. SC Telstar is een club met een beperkt aantal uit- en thuissupporters. Die supporters gedragen zich in de regel goed. Voor zover er problemen zijn, betreft het meestal verbaal geweld of kleinschalig geweld.
2. Door het faillissement van HFC Haarlem is de jaarlijkse geijkte risicowedstrijd komen te vervallen. Er ontstaan langzaam wel spanningen rondom de wedstrijden tegen Almere City FC, maar die zijn minder risicodragend dan de traditionele streekderby uit het verleden.
3. Vanwege het geringe risicoprofiel ligt de operatie van het veiligheidsbeleid vooral in handen van de voetbalcoördinatoren van de politie en de veiligheidscoördinator van SC Telstar. De politie-inzet is passend, maar (dus) gering. Daarmee ligt het zwaartepunt van de aanpak bij de vrijwillige veiligheidscoördinator van SC Telstar. Hij wordt door lokale partners en door collega VC's gewaardeerd vanwege zijn manier van werken. Er komt soms te veel op zijn schouders neer, bijvoorbeeld toen een geplande multidisciplinaire calamiteitenoefening op het laatste moment werd afgeblazen.
4. SC Telstar beschikt over een nieuwe en moderne hoofdtribune. Dit contrasteert met de minimaal onderhouden Oosttribune. Vooral het bezoekersvak en het hekwerk tussen de Oosttribune en Zuidtribune verdienen aandacht en recent is het dak 'vast gespijkerd'.

Aanbevelingen

1. Er dient een plan te worden gemaakt voor fysieke verbeteringen en onderhoud aan de Oosttribune. Problemen moeten worden voorkomen en niet alleen te worden opgelost als ze zich aandienen. Het bezoekersvak kan en moet beter. Nieuwe toiletten zijn in feite nodig, maar het is in elk geval belangrijk dat de huidige toiletten goed schoon worden gehouden.
2. De vrijwillige veiligheidscoördinator van SC Telstar vervult een sleutelrol. Dat valt te waarderen, maar het is ook kwetsbaar. Het is belangrijk dat zijn expertise en werkstijl worden overgedragen aan hoofd-stewards, zodat er eventueel een interne opvolger zou kunnen zijn. Zaken die een multidisciplinaire aanpak vergen - zoals een calamiteitenoefening - dienen tijdig aan de orde te worden gesteld in beleidsmatig overleg.

2.2 Stappen van de vierhoek

SC Telstar is ook bij de 1-meting nog steeds een club met weinig of geen veiligheidsincidenten bij thuiswedstrijden en met weinig veiligheidsrisico's bij die wedstrijden. De veiligheidscoördinator van de club wordt nog steeds gewaardeerd, maar zijn tijdsbesteding en de fysieke situatie van de Oost- en Zuid-tribune zijn nog steeds precair. De vierhoek meldt op hoofdpunten het volgende:

1. Er zijn de nodige verbeteringen doorgevoerd aan de Oost-tribune en er is een plan gemaakt, maar in feite worden steeds de hoog nodige reparaties uitgevoerd en verder bijna niets. Zie wel punt 2.
2. Het bezoekersvak is verplaatst van de Oost-tribune naar de Zuidtribune. Daardoor is de fysieke afstand tussen de (meest fanatieke) thuis supporters en dit vak vergroot. Op de Oost-tribune zijn verbeteringen doorgevoerd om de klantvriendelijkheid voor, en sfeer onder, de Telstar-supporters te verbeteren. De belangrijkste vooruitgang sinds de 0-meting is de kleine kantine c.q. overdekte catering op de Oost-tribune.
3. De tijdsdruk van de veiligheidscoördinator van Telstar is eerder toe- dan afgenomen omdat de functie van "stadionmanager" is komen te vervallen.

3 Actuele situatie

3.1 Club en supporters

1. SC Telstar was en is een club met een bescheiden aantal bezoekers bij thuiswedstrijden. Doorgaans ongeveer tussen de 1.000 en 1.500. De club heeft geen jeugdafdeling en ondervindt, bij het aantrekken van supporters, concurrentie van enkele amateurclubs, zoals Stormvogels.
2. SC Telstar kent vandaag de dag geen echte rivalen meer in de Jupiler League. Ooit was HFC Haarlem de aartsrivaal, met de daarbij horende veiligheidsrisico's en geweldsincidenten. Tegen FC Volendam wordt een "vissersderby" gespeeld met louter sportieve rivaliteit. Supporters van beide clubs zitten op de hoofdtribune kriskras door elkaar bij ons wedstrijdbezoek. Zo'n wedstrijd geeft sfeer, trekt meer supporters en zorgt voor een gezellige drukte in de businessruimte. De aanhang van Almere City FC leek en lijkt de nodige pogingen te doen om rivaliteit aan te knopen met SC Telstar, maar dat wordt ten dele beantwoord door de aanhang van Telstar. De wedstrijd SC Telstar – Almere City FC is de enige wedstrijd met risico-classificatie B.
3. Naast de thuiswedstrijd tegen Almere City FC zijn er dus louter A-wedstrijden. Drie van die wedstrijden kennen een bijzonder regime. De wedstrijd tegen FC Oss kent de kwalificatie A+ en er wordt dan niet gewerkt met omwisselbiljetten. FC Den Bosch en N.E.C. zien dit seizoen zelf toe op een vrijwillige combiregeling voor hun supporters die afreizen naar Velsen.
4. SC Telstar kent geen echte hooligans, maar wel (soms wat te) fanatieke supporters. Het gaat *in de eerste plaats* om vriendengroepen van tieners en twintigers. Bij thuiswedstrijden nemen ze plaats op de Oost-tribune, pal naast de overdekte catering annex kleine supporters-kantine. Ze wonen in de regio, met een concentratie in oud-IJmuiden. Het betreft onder meer jongeren met matige perspectieven, zoals dat onder meer tot uitdrukking komt in werkloosheid.

Er zijn pogingen ondernomen om deze supporters meer bij de club te betrekken. Dit loopt lastig, mede vanwege de geringe capaciteit die daartoe beschikbaar is bij de club en omdat Telstar hen niet zoveel te bieden heeft. Rondom thuiswedstrijden zijn afspraken gemaakt over de nodige speelruimte voor deze supporters op de Oost-tribune (onder meer sfeeractie met spandoeken), mede omdat ze kritiek hebben op geldende strakke regels. Bij de wedstrijd SC Telstar – FC Volendam werden fakkels afgestoken, hetgeen resulteerde in rookvorming die cameratoezicht ruim tien minuten onmogelijk maakte. Hierop heeft de veiligheidscoördinator meer stewards op dit deel van de tribune geplaatst en mogen de supporters geen grote vlaggen meer plaatsen op het vak en voor de wedstrijd. Die ruimte is klaarblijkelijk gebruikt om fakkels naar binnen te smokkelen.

5. *In de tweede plaats* is er een oude(re) harde kern. Lang niet elke oudere 'hooligan' bezoekt echter de wedstrijden. Voor zover ze komen, dan gedragen ze zich rustig. De meesten zitten op de hoofdtribune. Niet ver van het huidige bezoekersvak op de Zuid-tribune.
6. SC Telstar zou graag oefenwedstrijden organiseren tegen buitenlandse clubs. Dergelijke voorstellen leiden (bijna) steevast tot een negatief politieadvies. Dit is een doorn in het oog van de club. Er zijn inmiddels afspraken gemaakt over een aanvraagprocedure bij toekomstige oefenwedstrijde.

3.2 Infrastructuur

1. De meest opvallende wijziging in de infrastructuur ten opzichte van de 0-meting is de verhuizing van het bezoekersvak: vanaf de vakken M en O op de Oost-tribune naar het vak met staanplaatsen op de Zuidtribune. Er kunnen hier 450 uitsupporters plaatsnemen. De voorziening (catering, sanitair) zijn uitermate sober. Er worden uitsupporters ontvangen op de Zuidtribune als er een laag veiligheidsrisico bestaat. De uitsupporters kunnen namelijk – als ze dat zouden willen – over een lage rij boorden het veld op stappen. Bij veiligheidsrisico's kunnen de uitsupporters worden ontvangen in het oude bezoekersvak, namelijk de vakken M en O op de Oost-tribune. Die vakken zijn wel omheind met hekwerk en lexaanwand. De kwaliteit daarvan is echter matig.
2. Als de uitsupporters plaatsnemen op de Zuidtribune, dan zijn er voor hen geen zitplaatsen beschikbaar. Dus ook niet voor oudere fans die wellicht – een deel van de wedstrijd – zouden willen zitten.
3. Bij de 0-meting stonden de fanatieke Telstar-supporters op de Zuid-tribune. Zij zijn verhuisd naar vak G op de Oost-tribune. Pal hiernaast is een overdekte catering met de uitstraling van een kleine supporterskantine gebouwd. De fans kunnen hier wat eten en drinken. Ook kunnen ze zich hier opwarmen en het is een ontmoetingspunt.
4. De sanitaire voorzieningen bleven (0-meting) en blijven (1-meting) onder de ondergrens. De betonnen plas-bak uit de jaren zestig is gesloopt, maar de huidige units kennen enkele onbestaanbare mankementen. Het dames toilet maakt bij ons bezoek een onhygiënische indruk en het is niet mogelijk om het toilet af te sluiten. De onuitgesproken boodschap is: dames blijf thuis of ga in elk geval niet naar het toilet (en koop voor de zekerheid daarom niets te drinken). De kwaliteit van het herentoilet is niet veel beter.
5. Telstar heeft, zo meldt de brief d.d. 16 maart 2015, een meerjarig onderhoudsplan opgesteld. Dat komt echter niet uit de verf. Er worden, naast de genoemde ingrepen, reparaties uitgevoerd als dit hoognodig is, bijvoorbeeld aan het dak: "Er kan niet gesproken worden van een structurele oplossing. Per jaar wordt gekeken welke aanpassingen dan wel reparaties benodigd zijn". SC Telstar beschikt niet meer over een stadionmanager om toe te zien op plan-

vorming en uitvoering, want die functie is geschrapt vanwege bezuinigingen. De taken zijn verdeeld over verschillende medewerkers.

6. De commandoruimte ligt aan de noordkant van de Hoofdtribune. Er is goed zicht op het stadion en het cameratoezicht wordt als voldoende ervaren. Tijdens thuiswedstrijden nemen hier plaats: een voetbalcoördinator van de politie, de veiligheidscoördinator van SC Telstar en een medewerker van de veiligheidsorganisatie van Telstar die de camera's bedient.

3.3 Organisatie en samenwerking

1. De veiligheidsorganisatie van SC Telstar telt ruim vijftig stewards en vier of vijf hoofd-stewards. Er bestaat tevredenheid over de nieuwe stewardopleiding, maar het steward-korps haalt niet het gewenste niveau: te weinig zelfstandigheid in het optreden. Er zijn jonge stewards die snel leren, maar er dient voor hen wel perspectief te zijn om hen vast te houden.
2. De voorzitter van SC Telstar is eindverantwoordelijk voor de voetbalveiligheid. Feitelijk rust het veiligheidsmanagement van de club vrijwel volledig op de schouders van de vrijwillige veiligheidscoördinator. Bij de 0-meting werkte hij gemiddeld meer dan 15 uur per week. Dat ligt vandaag de dag hoger, mede door het wegvallen van de functie van stadionmanager. Hij werkt nu gemiddeld ca. 20 uren per week, met pieken van 30 uren bij wedstrijden die meer werk met zich meebrengen.

Veel bij het veiligheidsmanagement bij Telstar – binnen de club en in vierhoeksverband – staat of valt met deze vrijwilliger. Intern is er wel eens waargenomen door een hoofdsteward, maar is er geen vervanger die op hetzelfde niveau onder dezelfde condities zou willen en kunnen werken.

3. De gemeente Velsen besteedt zeer weinig tijd aan SC Telstar. Er wordt geen beleid gevormd en de gemeente neemt – behoudens overleg in het kader van de veiligheidsverklaring en convenant - louter deel aan overleg bij risico's. Veiligheidsincidenten eisen weliswaar geen bestuurlijke aandacht op, maar de kwetsbare veiligheidsorganisatie van de club – veel te veel staat of valt met de diensten van een vrijwilliger – lijkt wel te vragen om betrokkenheid en sturing van de gemeente.
4. Voetbalveiligheid ligt bij de politie in handen van de voetbalcoördinator. Hij werkt samen met de VC van de club en zorgt voor een flexibele inzet van de politie. Politie mensen worden bijvoorbeeld alleen ingezet bij aanvang en na afloop. Er wordt overwogen om een wedstrijd te spelen zonder politie; dat wil zeggen met de politie op de achterhand.
5. Er zijn tot nu toe geen multidisciplinaire calamiteiten-oefeningen gehouden. De veiligheidscoördinator van de club en de voetbalcoördinator van de politie bestuderen momenteel de calamiteiten-regeling van AZ. De Arrestatie Eenheden van de politie hebben na afloop van een wedstrijd geoefend met het afsluiten van een uitgang.

6. De gemeente vond het niet nodig om een lokaal actieplan voetbalveiligheid op te stellen. Er wordt door de gemeente in feite alleen opgetreden bij veiligheidsrisico's (die er zelden zijn) en bij fysieke problemen die een veiligheidsverklaring in de weg zouden kunnen staan. Dat is het absolute minimum. Dergelijke lage bestuurlijke of gemeentelijke aandacht voor een BVO treffen we nergens anders aan.
7. Er is een lokale discussie over oefenwedstrijden van SC Telstar. De politie adviseerde negatief over dergelijke voorgenomen wedstrijden. SC Telstar vindt het zeer spijtig dat ze de inkomsten van één of enkele oefenwedstrijden per jaar misloopt. Er is inmiddels een aanvraagprocedure opgesteld die voorziet in een tijdige aanvraag. Sindsdien zijn er geen verzoeken om een oefenwedstrijd te kunnen spelen meer ingediend.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Ontwikkelingen: verbeteringen of niet?

1. SC Telstar is nog steeds een club met een bescheiden aantal supporters en met weinig incidenten en veiligheidsrisico's. Zo bezien is het wedstrijdverloop dus veilig.
2. Er zijn echter ook nog altijd twee kwetsbaarheden: ondanks de nodige verbeteringen de fysieke infrastructuur en de veiligheidsorganisatie die in te veel opzichten staat of valt met een goed functionerende vrijwilliger (de veiligheidscoördinator van SC Telstar). Zijn werkdruk is verder toegenomen door het wegvallen van de functie van stadionmanager bij de club.
3. De gemeente stelt zich zeer afstandelijk op. Dat valt te begrijpen vanwege het veilige verloop van de wedstrijden (punt 1.), maar valt niet te rijmen met de blijvende en deels toegenomen fysieke en organisatorische kwetsbaarheden (punt 2).

4.2 Aanbevelingen

1. Er dient beleidsoverleg te worden ingevoerd, waarbij sturing wordt gerealiseerd ten aanzien van onder meer de twee genoemde kwetsbaarheden, maar ook op andere zaken, zoals de calamiteitenoefening. Dit gaat niet vanzelf en vergt meer betrokkenheid van de gemeente.
2. Bekijk of een HBO-student (b.v. veiligheidskunde) stage kan lopen bij SC Telstar om de veiligheidscoördinator te ontlasten. Dit is echter een tijdelijke verlichting en geen permanente oplossing.
3. Bezie of het mogelijk is om (jonge) stewards perspectief te bieden door hen klaar te stomen voor veiligheidswerkzaamheden buiten Telstar, bijvoorbeeld bij evenementen. Het project City Stewards (Rotterdam) kan als referentiepunt dienen.
4. Voorzie een aanvraag voor een oefenwedstrijd van een veiligheidsplan dat wordt opgesteld door club én gemeente, met medeweten van de politie. Eén of enkele oefenwedstrijden moeten simpelweg mogelijk zijn in Velsen.
5. Enkele stuitende fysieke tekortkomingen dienen per direct te worden opgelost. In de eerste plaats nette en dus 'afsluitbare' toiletten. De KNVB zou geen veiligheidsverklaring behoren af te geven bij zulke abominabele voorzieningen. We raden de gemeente aan om normale, dus afsluitbare, toiletten op te nemen als vergunning-voorwaarde voor SC Telstar.

Dit lijkt een kleinigheid, maar het gaat er vooral om dat de gemeente beter let op ondergrens van de fysieke situatie van het stadion en dat dit soort onbestaanbare zaken niet voorkomen. In de tweede plaats dienen (oudere) supporters de mogelijkheid te hebben om de wedstrijd vanaf een zitplaats te bekijken. Niet elk uitsupporters is tiener, twintiger of kan ruim negentig minuten staan.

Bijlage 1 Verantwoording

Geïnterviewde personen

R. de Smit Veiligheidscoördinator SC Telstar
M. Boonstra Voetbalcoördinator politie
O. Ceyhan Gemeente Velsen

Wedstrijdbezoek

SC Telstar – FC Volendam op 20-02-2015.

Geraadpleegde bronnen

Brief gemeente Velsen d.d. 16 maart 2015
Voetbalconvenant BVO Telstar 2013-2014 / 2014-2015

